

„Chlubíme se tedy naším soužením, neboť víme, že soužení způsobuje trpělivost, trpělivost pak vytrvalost, vytrvalost naději. Naději však nejde udolat, neboť láska Boží je nám vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který je nám dán.“

Tento text z listu Římanům popisuje podstatu a ducha křesťanského mučednictví. Mučednictví je mnohem více než jen způsob jak zemřít - mučednictví je způsob jak žít. Charles de Foucauld toto dobře pochopil - a to tak dobře, že si dal za životní zásadu toto: „Žij tak, jako kdyby jsi ještě dnes musel vytrpět mučednickou smrt.“ Mučednictví je předtím, než se stane způsobem smrti, prostě pojetím života. Mučednictví je životní ideál. Proto církvev od začátku nikdy nepřestala klást věřícím před oči příklad a vzor mučedníků, jako například sv. Kateřinu.

Úcta mučedníků u věřících vyjadřuje obdiv, úžas. Vyjadřuje obdiv nad něčím nádherným, nad věcí, jež posiluje a stimuluje naše přání po dokonalosti a štěstí. Toto ale není v první řadě přemítání a také ne teologie mučednictví, jež vlévá křesťanům obdiv vůči svým bratřím a sestrám, kteří vytrpěli mučednictví. Daleko více je to okouzlením, hlubokým zasažením něčím krásným, jako když člověk stojí před nějakým divem přírody, který nás vyplňuje údivem i rado-stí.

Církev začíná rozjímat na základě tohoto údivu nad tajemstvím mučednictví, nad paradoxem mučednictví. Jak je možné, že nějaký způsob umírání v nás budí obdiv, přináší do našeho života radost a v nás posiluje touhu po životě dokonalosti?

Mučedník nám svou smrtí odhaluje nebo nás upomíná na smysl našeho života, na pravou povahu našeho života. Mučedník nám připomíná to, k čemu žijeme, a v tomto smyslu nám ukazuje správnou cestu našeho života a ukazuje, která cesta vede ke štěstí.

Smysl života, jež nám mučedník odhaluje, spočívá v tom, že my nežijeme pro sebe samotné: život je nám darován, aby byl darován dále, a člověk nežije vlastně svůj život, pokud nepřijme paradoxní logiku lásky, kterou zvěstoval Kristus takto: „Kdo chce svůj život zachránit, ztratí jej. Kdo ale ztratí svůj život kvůli mně, zachrání jej.“

Tato paradoxní zákonitost pravého štěstí v lidském životě se nedá vysvětlit: je to zkušenost, kterou je nutno projít. Proto musíme být schopni vidět, že tato zkušenost je proveditelná, proto potřebujeme svědky, mučedníky, proto potřebujeme Církev.

Dát svůj život není pouze dobré, ale i krásné. Odevzdání odhaluje krásu, pravou krásu života, krásu, která splývá s dobrotou, totiž krásu a dobrotu lásky. Toto je pak nádhera Boží, třikrát svatého Boha, kde každá osoba sama sebe věčně pozbývá a dostává v sebeodevzdání se druhým, ve vytrysknutí lásky, jež je zároveň dobrotou i krásou. A je to právě v tomto světle, kde nám Ježíš hlásá, v čem spočívá celá hodnota a důstojnost lidského bytí: „Co prospěje člověku, když získá celý svět, ale přitom ztratí sebe samého a utrpí škodu.“ Tento výrok definuje nezměřitelnou hodnotu lidského bytí. Každý člověk je cennější než celý svět. Celý svět pak znamená tolik, co znamená jedna jediná osoba. Ale osoba znamená více než všechno, poněvadž je vyzvána a povolána, aby zachránila svůj život odevzdáním života. Člověk znamená nekonečně více než celý svět, protože má povolání milovat, jak Bůh miluje, a život darovat, jak Bůh darovává.

Volání k lásce, volání k tomu dát svůj život, není pouhým voláním, úkolem či službou, jež se vyplňuje pro společenství. Volání k lásce je volání stát se takovým jako Bůh, vstoupit do dobroty a krásy Boží. Člověk dává svůj život ne pouze za nějakou věc či pro nějaký účel. Člověk jej dává, aby se připojil k tomu, co je Bůh, tedy, aby vstoupil do dokonalosti hodnoty, kterou vlastníme jako osoby stvořené po vzoru Božím.

Tato krása je, jak jsem již řekl, „nakažlivá“. Předvedení jak dát svůj život, předvedení všech druhů mučednictví, činí viditelným, jak krásné může být lidské bytí, a toto přitahuje druhé, aby toužili po stejné milosti dát svůj život a též aby ji přijali.

Tato důstojnost odevzdání života, tato důstojnost lásky, je tak důležitá a cenná, že ji nelze ponechat na náhodě nebo nestálosti našich pocitů. K tomu dát svůj život musíme být vy-

chováni, slovy našich cisterciáckých otců potřebujeme „školu lásky.“ Církev se nespokojuje s tím, že nám ukazuje krásný příklad mučedníků. Spíše nás chce vychovat k tomu, jak dát svůj život, abychom měli účast na Její plnosti života.

Kláštery a všechna křesťanská společenství vznikla právě kvůli tomu. Sv. Benedikt, následován našimi cisterciáckými otci a matkami, je nejjasnější příklad této starosti Církve vychovat nás k tomu, dávat svůj život.

Sv. Benedikt nezaložil kláštery pouze k modlení, ke zpívání liturgie nebo evangelizování Evropy či civilizování barbarů. Založil je k tomu, aby se lidem, kteří v nich žijí nebo přichází s nimi do styku, nabídla škola odevzdání života po příkladu Krista, skrze Krista a pro Krista. Pro sv. Benedikta je cílem klášterního života, aby se srdce každého mnicha či mnišky „rozšířilo“ v „lásce Boží, jež vyhání strach.“ Předposlední kapitola Řehole je hymnem na nádheru lásky coby plnosti lidského žití: „Mniši ať své tělesné a mravní slabosti vzájemně snášejí s největší trpělivostí, poslušnost pak ať si projevují o závod. Nikdo nemá sledovat vlastní prospěch, nýbrž spíše prospěch druhého. Mají si projevovat čistou bratrskou lásku, z lásky setrvat v bázi Boží a milovat svého opata upřímnou a pokornou láskou. Naprosto ničemu nemají dávat přednost před Kristem a On kéž nás společně dovede do života věčného.“

Každé klášterní společenství by mělo mít mimo Panny Marie ještě nějakého mučedníka za svého patrona, neboť jsou to právě mučedníci, kdo nás upomínají na pravou hodnotu našeho lidského života a tak také na pravou hodnotu životní cesty našeho povolání. Krev mučedníků nám připomíná v každé životní situaci, v každém povolání, že tajemství dokonalosti a štěstí spočívá v tom, ničemu nedávat přednost před Kristem. A dává nám porozumět, že jednotlivé životní kroky často sestávají z rozhodnutí k trpělivosti, z rozhodnutí, jimiž dennodenně říkáme své ANO k našemu kříži, jak to i Ježíš na svátek sv. Kateřiny v evangeliu požaduje.

Vzít kříž neznamená nutně trpět, ale znamená jistě ozbrojit se trpělivostí, abychom nesli vše, co je v nás a v druhých poznamenáno tíží bytí. Člověk to může konat s rezignací, s nechutí či s hněvem. Ale Kristus přišel právě proto na svět a proto zemřel na kříži, aby nám zjevil, že trpělivost je nejvlastnější láska Boží, která tvoří všechny věci a udržuje je v bytí. Bůh vykonává nepřetržitě nekonečnou trpělivost lásky, aby udržel všechna stvoření v bytí. Trpělivost je tajemstvím bytí každého stvoření a všech těch, kdo nesou v následování Krista tíhu všednodenní reality a tak se připojují ke stvořitelské a vykupitelské lásce Boží. Člověk, který „obejme trpělivost“, abychom použili krásný výraz naší Řehole, člověk který při každé příležitosti volí trpělivost Kristovu, umožňuje tak Boží lásce obnovit tvář země. Proto jsou mučedníci dokonce i v umírání posly pokoje, a též my mniši a mnišky, ale také každý křesťan na svém místě, my všichni jsme povoláni vstoupit do tajemství trpělivé Boží lásky, aby se náš soudobý svět mohl znovu a znovu zrodit v radosti spásy.